

Zprávy, informace, oznámení

Podzimní festival duchovní hudby Olomouc 1998

Krásu svobodného lidského ducha chce ukázat již pátý ročník Podzimního festivalu duchovní hudby Olomouc 1998. Proběhne v cyklu pěti koncertů církevní, chrámové, duchovní hudby od 26. 9. do 17. 10. Festival, jehož stěžejním programem jsou oratorní, kantátová, symfonická a komorní díla a jehož cílem je podpořit v lidech potřebu krásy, učit je vnímat ji, se skutečně pod záštitou arcibiskupa olomouckého a metropolitů moravského Msgr. J. Graubnera.

Myšlenka pořádání tohoto festivalu vznikla v úzkém kruhu olomouckých hudebníků v roce 1994. Jejich cílem je působit prostřednictvím velkých hudebních uměleckých děl na etickou a estetickou obrodu naší společnosti.

Předsedou festivalového výboru je děkan Metropolitní kapituly a světitel biskup Msgr. J. Hrdlička. Spoluzakladatelem festivalu, jeho hlavním dramaturgem a uměleckým garantem je významný český dirigent S. Macura, laureát světových dirigentských soutěží. Na uskutečnění letošního ročníku se vedle Okresního úřadu Olomouc a města Olomouce podílí i Ministerstvo kultury ČR.

Koncertů se účastní např. J. E. Raphael Gvir, velvyslanec Izraelské republiky v ČR, J. E. Maurizio Morena, velvyslanec Itálie v ČR (čestní hosté), rektor UP prof. L. Dvořák, senátor a rektor Středoevropské univerzity v Budapešti prof. J. Jařab (členové festivalového výboru) a v neposlední řadě ministr kultury ČR P. Doštal (čestný člen festivalového výboru).

M. Poláková

Jen několik řádků

Tisícovka jako prostředek k samoregulaci

Záležitosti fakulty spadající do její samosprávné působnosti, a studijní a zkušební řád do nich patří, upravují její vnitřní předpisy. Nutno ovšem podotknout, že na každé ze sedmi fakult UP, jsou jiné. Tento fakt letos nemile překoapuje studenty, a to v souvislosti s prodlužováním studijních bloků. Zatímco posluchači PŘF, CMTF či PF si mohou své studijní povinnosti prodloužit v podstatě bezplatně, studenti FF zaplatí za „delší setrvání“ tisíc korun. Je to nefér? Porušuje FF UP vysokoškolský zákon?

Nový vysokoškolský zákon poplatky zmíněného typu povoluje, nabývá ovšem platnosti až s 1. lednem 1999.

Dle současného studijního a zkušebního řádu FF UP má posluchač právo požádat děkana o prodloužení studia v průběhu studijního bloku pouze z důvodů semestrálního a delšího pobytu v zahraničí či dlouhodobého, lékařsky ověřeného onemocnění. O jakýchkoli poplatcích studijní a zkušební řád FF UP neinformuje. Jak však potvrdil proděkan FF UP doc. Z. Pechal, je zmíněná tisícovka administrativním poplatkem (viz Seznam přednášek str. 73) a měla by sloužit k s a m o r e g u l a c i. Neplněním svých studijních povinností studenti fakultu finančně zatěžují, a protože současný zákon administrativní poplatky jednoznačně nezakazuje, chápe je vedení jako jeden z kroků, jak posluchače přinutit, aby si povinnosti ze studia vyplývající plnili včas.

M. Poláková

The British Council informuje

Středisko Britské rady v Olomouci srdečně zve k návštěvě zájemce o studium angličtiny, kterým nabízí bohatou knihovnu, audio a videokazety, multimediální výukové programy na CD, hudbu na CD, britský tisk a informační servis o Spojeném království Velké Británie a Severního Írska, na požádání poskytuje informace o podmínkách členství v knihovně Britské rady. Dále organizuje pro širokou veřejnost přednášky v angličtině v rámci Anglického klubu a mezinárodně platné zkoušky z anglického jazyka, tzv. cambridgeské zkoušky.

Registrace ke cambridgeským zkouškám na prosincový termín bude probíhat v otevírací době střediska Britské rady v období **od 6. do 14. října 1998**. Podrobné informace o typech zkoušek a cenách jsou k dispozici ve středisku BR, stejně jako vzorky testů z minulých let a široké spektrum studijních materiálů.

Semináře a přednášky:
European Union Programmes – SOCRA-TES

(3. 10. 1998, 9–12 hod., místnost 204)
Učitelé základních a středních škol se na této přednášce mohou dozvědět, jakým způsobem lze využít nabídek programu SOCRA-TES. V. Nováková a H. Tiefenbachová se podělí se svými zkušenostmi z projektu školské spolupráce, který proběhl v rámci programu Comenius.

Dyslektické potíže
(15. 10., 17–18.30 hod., místnost 204)
Dr. A. Zábaj a Mgr. L. Schneider, PPP Olomouc, budou v češtině přednášet o tématu dyslexie a dysgrafie. Srdečně zváni jsou všichni, které toto téma zajímá – učitelé, ředitelé škol i rodiče.

Open English Club: BRITAIN UNDER LABOUR

(20. 10., 16.30–18 hod., místnost 204)
Pan Giles Portman, zástupce Britské ambasády v Praze, bude hovořit ve své přednášce o tom, jaké změny vnesla vláda labouristů do britské společnosti poté, co v květnu 1997 ukončil Tony Blair osmnáctileté období vlády konzervativců v Británii. Vstup volný.

Kurzy:
How to teach English to Dyslexic (Dysgraphic) Learners

Kurz určený učitelům angličtiny zahrnuje čtyři praktické semináře, které učitele seznámí s možnostmi, jak lze pomoci dyslektickým a dysgrafickým žákům zvládat cizí jazyk. Povede B. Pechancová a A. Smrčková, vyučující, které se touto tematikou zabývají.
Termíny: 10. 11. (Út), 1. 12. (Út), další termíny seminářů budou upřesněny.

Účastníci kurzu získají po ukončení potvrzení o účasti.

Slavnostní událost na LF UP

Za účasti představitelů AIHA, VCU Richmond, Ministerstva zdravotnictví ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, sesterských profesních organizací a dalších hostů bude 24. 9. 1998 slavnostně otevřeno Ošetrovatelské informační a vzdělávací centrum. Bylo vybudováno za velkorysé pomoci Americké agentury pro mezinárodní rozvoj (USAID), Americké mezinárodní zdravotnické aliance (AIHA) a Virginia Commonwealth University (VCU) Richmond.

Ošetrovatelské informační a vzdělávací centrum svým zaměřením a činností přesahuje rámec univerzitního vzdělávání sester, neboť je určeno nejen studentům, ale i profesionálům z oboru ošetrovatelství. Disponuje moderní technologií a informačními zdroji.

-map-

Poplatek za kurz činí 400,- Kč, uzávěrka přihlášek je 15. 10. 1998.

Všichni zájemci o téma dyslexie a dysgrafie jsou zváni na úvodní přednášku v češtině, kterou povedou zástupci Pedagogicko-psychologické poradny v Olomouci. Přednáška proběhne 15. 10. 1998 v 17 hod. ve středisku BR.

Adresa Britské rady v Olomouci:
Křížkovského 14, POB 100, 771 00 Olomouc
tel.: 068–522 32 03
fax: 068–522 25 78
e-mail: bc.olomouc@britcoun.anet.cz

Otevírací doba:
Út 9–12 13–18
St 9–12 13–16.30
Čt 13–16.30
Pá 9–14
So 9–12

Red.

Literární soutěž

Ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit tvůrcům dialog s posuzovateli jejich práce vyhláší rektor Univerzity Palackého v Olomouci veřejnou literární soutěž pro studenty Univerzity Palackého v oboru poezie, próza, drama a esej.

Podmínky soutěže: předložit v oboru poezie 5–10 textů, v oboru próza text do 30 stran, v oboru drama text hry, v oboru esej text do 30 stran, a to ve třech kopiích, z nichž každá bude označena jménem, názvem fakulty, ročníkem, studovaným oborem a domácí adresou. (Stranou se miní strojepis či počítačový text o 30 řádkách a 65 úhozech.)

Závěrečný termín odevzdání prací je 31. březen 1999.

Za nejlepší práce budou uděleny ceny, a to 1. cena 2000 Kč, 2. cena 1500 Kč, 3. cena 1000 Kč.

Porota nemusí všechny ceny udělit. Ceny se nezdvoují. Soutěžní práce budou hodnoceny odbornou porotou, kterou jmenuje rektor UP. Výsledky soutěže budou vyhlášeny v květnu 1999 a zveřejněny v Žurnále UP. Autoři vítězných prací se zúčastní hodnotícího semináře.

Prof. RNDr. Lubomír Dvořák CSc.,
rektor UP

Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu: Sekretariát rektora Univerzity Palackého, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc. Obálku označte heslem „Literární soutěž“.

Red.

UP doubles open '98

Pořadatelé z FTK UP Olomouc si tímto dovolují pozvat zájemce z řad pedagogů a zaměstnanců UP na II. ročník tenisového turnaje v deblech, který je připraven na sobotu dne 24. 10. 1998 do haly Tenis Komerč Prostějov.

Po loňských zkušenostech je turnaj vypsan pro 16 párů, které budou do soutěže zařazeny tak, že k šestnáctce nasazených hráčů bude do dvojice přilosován druhý deblista pro zvýšení atraktivnosti a dramatickosti turnaje.

Turnaj bude hrán systémem na jeden set se soutěží útechy a s možností doplňkového programu ve squashi a bowlingu. Pro aktivní hráče je po celý den připraveno dokonale zázemí kvalitní haly, pro nehrající a povzbuzující pozorovatele nevšední zážitky turnaje tohoto druhu.

Přihlášky s uvedením jména, fakulty a pracoviště zasílejte na adresu FTK UP Olomouc, tř. Míru 115, 771 11 Olomouc, ing. Skutka. Informace je možno získat také na tel. čísle 5412 292, resp. 5412 382, nejlépe však e-mailem – to vše nejpозději do 16. 10. 1998.

-skut-

Zprávy, informace, oznámení

Dada není gaga

Kdy, kde, kdo přišel se slovem dada, je všeobecně známo. Kdo, kdy, kde první nadal smyslem slovo gaga, nevím. Že je něco (někdo) gaga, jsem poprvé slyšel od **Benjamina Kuras**. Po přečtení jeho knih *Češi na vlásku* (Baronet 1996) a *Jak přežít padouchy* (ELK 1998) jsem seznal, že je znalcem principů dada i gaga par excellence. A to nejen v literárním slova smyslu, ale i ve smyslu psychologickém a sociologickém.

Kuras – dnes britsko-český publicista, překladatel, spisovatel a dramatik – v době svých studií anglistiky a bohemistiky na naší almae matris (1962–1967) publikoval své literární a překladatelské prvotiny v FLP revue. V té době byl nejen zapáleným jazzofilem, ale také vyznavačem a propagátorem literárního dadaismu. Chrlil takovéto básničky: „*Ušnul v keří/po večeri /hroudu hlíny pod hlavou /zvolna zdá se/ rozpadá se/ ponožku má děravou.*“ Z Kurasovy dílny (to se ještě psal česky, tedy s háčkem) je i toto trojverší: „*Mladí ležáci/starí zebřáci/Cest pračí!*“

Ani po třiceti letech emigrace, jak dokládají jeho čtyři knihy, na dada nezanevřel, i když se z poety stal humorysticky vypravěčem. Ve svých knihách píše o věcech, které důvěrně zná: o české povaze z hlediska historického nadhledu i „z alamančského“ odstupu, o byznysu, v němž je v posledních letech velmi úspěšný, o houbaření v Anglii a mykologickém kulinářství (když na sobě ozkoušel a přežil 88 receptů, jimiž obohatil kuchyni milovníků hub) a konečně o padouších, které dosud úspěšně přežívá.

Především českou povahu a naše dějiny, stejně jako fenomén padoušství vidí přizmatem jakéhosi dadaisticko-gagaistického kaleidoskopu. Přitom shledává, že v českých dějinách oba principy – dada i gaga – zdomácněly a krásně do sebe zapadají. Kuras dovede jak tu naši povahu, tak internacionální padoušství pěkně sarkasticky šlehnout a nakopnout. Hlavně ty naše falešné legendy a mýty. Ó, vy mýty!

Že stále nevíte, co je gaga a jak souvisí s dada? Gaga, stejně jako dada, je nonsens. Obě je provokující. Ovšem nonsens i provokace dada je zcela jiné povahy nežli gaga. Je-li dada osvěžující, imaginativní, poetizující, humorové, lehké a povznášející, potom gaga je oblbující, obtěžující, absurdní, těžkopádné, ponižující blbství samo: V + W ho nazvali zhovadlem.

V kapitole *Hesla* (viz *Češi na vlásku*) odhaluje zálibu Čechů v gaga Kuras následovně: „*Dejte jim revoluci do sametu. Chraň Pánbůh, aby vaše heslo něco znamenalo nebo mělo nějakou logiku. Čím absurdnější a nesmyslnější je, tím lépe funguje.*“ O pár řádků dál odhalil samu trest gaga dadaistickým způsobem: „*Bojovat za mír bylo takovou každodenní samozřejmostí, že si málokdo uvědomoval – jak svým přátelům připomínal jeden zakázaný básník – , že bojovat za mír je jako mrdat za panenství.*“ Stačí?

Při četbě Kurasových *Čechů na vlásku* jsem si uvědomil, jakými jsme velmistry v dada/gaga i po listopadu. Tak např. první jednohlasně zvolení Václava Havla prezidentem – komunistickým FS – netušené dada; politruci, marxisté, vědeckí komunisté přes noc pře-

transformováni v politology, sociology atd. – tušené gaga. On však u nás kvete smysl pro dada i nadále. Stačí připomenout sponzorství jedné státostrany – Radži Sinha, Panenské ostrovy, sponzorující mrtvola atd.

Ale at se vám Kurasovy knihy líbily, nebo vás jeho sarkastické bourání českých legend a mýtů popudilo, rezervujte si volný čas v **pátek 25. září od 17 hodin** na setkání s jejich autorem, které se uskuteční v **aule FF UP**. Debatu bude zakončena autogramiádou.

P. S. Když je Benjamin Kuras nominován na prestižní literární cenu IMPAC Dublin 1998, což ho nominovat za jeho čtyři knihy a tragikomédii *Popeleční večere* na čestný doktorát UP?

PhDr. Z. Pospíšil, CSc.

XXXI. Český radiologický kongres

Ve dnech 17. – 19. 9. 1998 se v Klubu Sidia uskuteční XXXI. Český radiologický kongres, který pořádá Radiologická společnost České lékařské společnosti J. L. Purkyně a Radiologická klinika LF UP. V čestném předsednictvu zasednou prof. RNDr. L. Dvořák, CSc., rektor UP, prof. MUDr. et PhDr. J. Mačáková, CSc., děkanka LF UP, doc. MUDr. V. Rýznar, CSc., ředitel Fakultní nemocnice Olomouc, doc. MUDr. J. Šprindrich, CSc., předseda Radiologické společnosti ČLS JEP a prof. MUDr. V. Roček, DrSc.

-mav-

O čem se mluví

Studium zahraničních studentů bez školného

Podle nového zákona o vysokých školách, který vstupuje v platnost 1. 1. 1999, nebudou zahraniční studenti českých vysokých škol muset platit za studium v českém jazyce. Jak uvedl kvestor UP ing. J. Jirka, dosavadní samoplátci budou zahrnuti do počtu celkově přijatých studentů a bude se na ně vztahovat příspěvek ze státního rozpočtu, který vysoké školy získávají od MŠMT na kalendářní rok. Nyní ještě není známa konkrétní částka, kterou na tyto účely ministerstvo vyčlení v příštím roce, ale řádově by se neměla příliš měnit. Rozhodně však půjde o mnohem menší celkovou sumu, než byla ta, se kterou mohly vysoké školy dosud počítat v souvislosti s přijímáním zahraničních studentů. Vzniklé ztráty se budou lišit podle toho, kolik stálo samoplátce studium na konkrétních vysokých školách a fakultách; některé z nich však mohou ve svých výnosech zaznamenat až padesátiprocentní ztráty. Navýšení celkově přijatých studentů o dosavadní samoplátce patrně nebude v tomto školním roce ze strany ministerstva chápáno jako překročení povoleného limitu nárůstu studentů a nebude tedy ani sankcionováno.

Jak ve své zprávě uvádí RNDr. L. Jansová, tajemnice Právnické fakulty UP, předpokládáný výnos PF UP by od samoplátců ze Slovenské republiky za celý nadcházející školní rok činil 4 320 000 Kč; pokud by však bylo studium slovenských posluchačů od druhého semestru hrazeno dle normativu MŠMT, tj. asi 25 tisíc na jednoho studenta, snížil by se výnos fakulty v tomto roce o částku

1 372 500 Kč. V případě, že by zahraniční studenti (ze SR) byli zahrnuti mezi ostatní od začátku prvního semestru (za předpokladu, že příspěvek na jednoho studenta by byl stejný), byl by rozpočet fakulty na jeden rok nižší o 2 745 000 Kč. Tato situace pravděpodobně nastane v příštím školním roce, kdy nový zákon o vysokých školách vejde v platnost. Děkan PF UP doc. Blažek však zdůraznil, že výklad daného paragrafu je sporný a problematický, neboť smlouvy byly uzavřeny na pět let a měly by v tomto režimu platit. Očekávaný propad v letním semestru by podle doc. Blažka měl být řešen v rámci univerzity a nejednoznačnost výkladu by se měla stát předmětem další diskuse.

Také Lékařská fakulta UP zaznamená podle slov děkanky prof. J. Mačákové ztrátu, a to jak v případě zahraničních studentů, kteří studium hradí v dolarech (cca 6000 ročně), tak v případě slovenských studentů. U těch však rozdíl v konečné částce, kterou fakulta získá přidělením příspěvku ze státního rozpočtu, nebude tak markantní vzhledem k tomu, že dosavadní platby slovenských studentů nijak dramaticky nepřesáhly stanovený normativ na jednoho studenta (LF UP získává na jednoho studenta od MŠMT cca 70 tis. Kč, poplatek vybíraný od slovenských samoplátců činil dosud cca 75 tis.). Za situace, kdy nebudou platit ostatní zahraniční studenti, očekává však také LF UP velmi výraznou ztrátu (cca kolem jednoho miliónu korun). Tu se bude fakulta snažit kompenzovat zvýšením počtu studentů, kteří studují v angličtině. Jak dále prof. Mačáko-

vá uvedla, nastalá situace vedení fakulty zaskočila: *Domnívali jsme se, že daný paragraf bude platit pro studenty přijaté až v roce, kdy tento zákon vejde v platnost, tedy od příštího školního roku. Asi bychom daleko více zvažovali své chování při letošním přijímacím řízení, kdybychom věděli, že se paragraf o studiu v českém jazyce vztahuje už na studenty v tomto školním roce. V zákoně se např. doporučuje upravit přijímací řízení nově – měli bychom patrně vyžadovat zkoušku z českého jazyka, což dosud neplatilo všeobecně. Zatím jsme všechny studenty, kteří se dostavili k zápisu, upozornili, že by měli zaplatit pouze za první semestr, protože čekáme na nějaký přesný výklad. Chtěla bych vůbec vyjádřit podivo nad tím, že tento zákon upravuje zrušení školného s platností na všechny studenty, kteří v ČR studují – objem peněz na školství je u nás přece velmi limitován. Problém je navíc v tom, že různí právníci tento paragraf vykládají různě. Mám informace ze sekretariátu pana ministra Hála, které potvrzují, že zákon sice neruší uzavření smlouvy se studentem, ale zároveň připouští soudní spory – kdybychom tedy trvali na platnosti smlouvy, podstupujeme tak riziko, že by studenti soudní cestou mohli požadovat vrácení školného.*

Děkanka LF UP předpokládá, že ministerstvo bude muset vydat pokyn, kterým tuto situaci upraví. Podle jejího názoru, se může stát, že při nižším zájmu českých studentů o některé obory budou fakulty přijímat více studentů ze Slovenska, jejichž studium by tak ve výrazné míře hradila Česká republika.

-mav-

Události

Člověk a společnost na přelomu tisíciletí

Ve dnech 3. – 5. 9. 1998 proběhla na Filozofické fakultě UP konference s názvem *Člověk a společnost na přelomu tisíciletí*, kterou uspořádala Katedra sociologie a andragogiky FF UP ve spolupráci s firmou SVIT Zlín, a.s., organizace celé akce se ujal Konferenční servis UP. Viceprezidentem konference byl doc. PhDr. D. Šimek, který nám k jejímu průběhu sdělil:

O problémech člověka a společnosti v současném neuchopitelném světě plném změn jedná v posledních letech nespočet odborných konferencí po celém světě. Toto atraktivní (protože nevyčerpatelné) téma je ještě umocněno magickou hranicí milénia, kdy se vnučuje již poněkud otřelá otázka „Přežije člověk rok dva tisíce?“. Posloužilo i jako záminka pro zorganizování mezinárodní konference odborníků v oboru, který v posledních letech zaznamenává neobvyčejně progresivní vývoj – v andragogice.

Rikáte, že hledání odpovědí na otázky postavení člověka v současném světě bylo pouhou záminkou k uspořádání konference. Co tedy bylo jejím skutečným cílem?

Nedělejme si iluze, že cílem jakéhokoliv setkání odborníků je vyřešit nějaký problém. Naopak: sejdě-li se více specialistů pohromadě, je daleko větší pravděpodobnost, že se nějaké problémy vynoří. Tím spíše, když pole zájmu odborníků je tak široké, jako je právě andragogika, věda o orientování člověka na jeho životní dráze. K uspořádání konference nás vedly dva důvody. Tím hlavním bylo umožnit osobní kontakty specialistů z celého akčního pole andragogiky – od vzdělavatelů přes sociální pracovníky a personalisty až ke kulturologům. Druhým důvodem byla snaha nějak oficiálně završit jedno období konstituování oboru na Filozofické fakultě UP, etapu spojenou se jménem doc. Vladimíra Jochmanna. Především jeho zásluhou v České republice už zdaleka nemluvíme o andragogice jako o výchově a vzdělávání dospělých (třebaže vzdělávací dimenze andragogiky je nadále velmi výrazná). Byl to doc. Jochmann, kdo prosadil komplexní, transdisciplinární pojetí andragogiky jako oboru studia na vysoké škole a otevřel tak nové perspektivy rozvoje vědního oboru.

Na které oblasti akčního pole andragogiky se jednání konference zaměřilo?

Výborný start basketbalu UP do nové sezóny

Tradiční, již XX. ročník basketbalového turnaje o Pohár rektora Univerzity Palackého uspořádaný pod záštitou rektora UP basketbalovým oddílem S. K. Univerzita ve dnech 11. – 13. 9. 1998 se stal výbornou herní prokouškou před nastávající sezónou pro třináct zúčastněných družstev včetně dvou zahraničních.

V zajímavém měření sil, zahájeném prorektorem UP pro organizaci a rozvoj doc. PhDr. J. Schulzem, CSc., si velmi dobře vedla družstva pořadajícího oddílu, neboť muži a juniorky ve svých kategoriích zvítězili a ženy obsadily 2. místo. Oživením ve startovním poli byla v soutěži mužů účast juniorského týmu ze země posledních mistrů světa – jugoslávské Subotice, jehož jedno utkání navštívil i jugoslávský velvyslanec v ČR pan Djoko Stojčić s doprovodem. Velké sympatie si získalo i mladičké družstvo juniorek z Prešova reprezentující prešovskou univerzitu.

Konečná pořadí nejlepších:

Ženy: 1. Kompresory Praha, 2. S. K. UP Olomouc, 3. PU Prešov.

Juniorky: 1. S. K. UP Olomouc, 2. NH Ostrava, 3. Sokol Hradec Králové.

Muži: 1. S. K. UP Olomouc, 2. OP Prostějov, 3. SBK Zlín.

R. Pecháček,
předseda OK S. K. Univerzita

Plenární referáty daly jednání rámeček. Po úvodním slovu doc. Jochmanna o filozofických a antropologických souvislostech andragogiky byla vystoupení kanadského prof. Kulicha z University of Columbia (Vancouver) a prof. Jelence z Institutu andragogiky v Lublani srovnáním tendencí ve vzdělávání dospělých v západních postkomunistických zemích. Z jejich příspěvků jednoznačně vyplynulo, že vzdělávání dospělých je jedním z neefektivnějších nástrojů mobilizace lidských zdrojů. Plenární referát prof. G. Van der Laana (profesor obecných sociálních věd na univerzitě v Utrechtu) se zaměřil na teoretické ukotvení trendů v oblasti sociální práce a péče o člověka. Těžičtě jednání pak bylo v oborových sekcích. Při přípravě programu se ukázalo, že čtyři sekce zaměřené na „tradiční“ andragogické problémy (vzdělávání dospělých, příblížné lidských zdrojů, sociální práce a péče a kulturní práce) nestačí. Rozdělili jsme tedy program podle zaměření příspěvků do osmi sekcí. Kromě jmenovaných se účastníci ještě zajímali o vztahy andragogiky a ekologie, o progresivní vzdělávací technologie, o aktuální otázky multikulturality a teoretické aspekty vývoje andragogiky jako pole vědy a pole tudía.

A účastníci?

Nedělali jsme žádnou statistiku, takže vám mohu poskytnout pouze orientační údaje: Hostili jsme na 170 účastníků, z toho asi čtyřicet zahraničních ze dvanácti zemí Evropy a Ameriky (nepřijeli ohlášení hosté z Ghany a Japonska). V osmi sekcích ohlásila přibližně stočka referátů, sborník tedy bude dost objemný. Co se profesního zaměření týče, převahu měli učitelé vysokých škol a pracovníci vědeckovýzkumných institucí, už proto, že tato konference byla určena především teoretikům.

Jaké jsou výsledky konference a případně další plány...?

Ještě po týdnu jsem se nezotavil z jedné konference, nechtějte po mně, abych se zavázal k další. Na druhé straně ale musím přiznat, že tým organizátorů pracoval naprosto spolehlivě, témat je do budoucna nepřehledné, takže bude-li i náš partner SVIT ochoten s námi jakousi tradici těchto konferencí založit, nebudu se bránit. Právě toto vyústění konference, vytvoření platformy pro odborníky setkávání specialistů v celé šíři pole andragogiky, považuji za její nejcennější přínos.

-šid-

Psychologie pro třetí tisíciletí

Dokončen ze str. 1.

mouci, v útlumovém provedení ještě v r. 1993. Zvažovalo se, zdali pokračování této tradice má význam, řekl doc. V. Řehan. Ukázalo se, že psychologové jsou si vědomi toho, že v převratné době je zapotřebí udržovat jednotu profesí. Jedním z cílů psychologické společnosti je uchovat v převratné době identitu profesí se vši odpovědností. Na rozdíl od medicíny se totiž psychologie jako chráněný obor teprve prosazuje. Lidé chápou účelnost tohoto multiborového prolínání, inspirování a nakonec i lidského setkávání, řekl předseda Českomoravské psychologické společnosti, na našem území největší z odborných psychologických společností, PhDr. J. Šturma.

Čestí psychologové mají velmi úzké vazby na slovenskou psychologickou společnost, s níž také nakonec došlo k dohodě. Psychologické dny se budou pořádat každým rokem střídavě v jedné ze jmenovaných zemí. Loni sjezd proběhl v Bratislavě, letos to byla Olomouc, příští rok se psychologové pravděpodobně sejdou v Trenčíně.

Ještě devatenácté století je chápáno jako století páry, dvacáté století informatiky, jedenaadvacáté století pak v jistém smyslu bude stoletím poznamenaným psychologii, řekl PhDr. J. Šturma a dodal: Nejde o to získávat pozice, které psychologii nenáležejí, ale nabízet pomoc, službu.

M. Poláková

Společnost potřebuje zrcadlo v podobě provokující interpretace

*Každá kultura měla své drogy, některé se dokonce používaly v náboženském kontextu. Byly omamné látky, s kterými se společnost naučila žít, ovšem byly i takové „léky“, které společenství zničily. O tomto, všeobecně aktuálním tématu diskutovali 8. 9. 1998 při příležitosti expozice J. Štreita *Cesta ke svobodě* v Galerii Šternberk prezident Křesťanské akademie, katolický duchovní a člen Vědecké rady UP prof. T. Halík, ředitel galerie Mgr. P. Brunclík, ředitel centra protidrogové prevence Sananim M. Dvořák, fotograf J. Šreit a zhruba dvě stě zájemců.*

Proč vlastně člověk spojuje své žití s drogou? Myslím si, že když člověk sáhne po nějaké droze, znamená to, že mu nestačí běžná podoba světa. Možná kultura, v které žijeme nenabízí mnoho možností k naplnění tužeb, uvedl prof. Halík, který před rokem 1989 pracoval jako psycho-terapeut na oddělení alkoholové a nealkoholové toxikomanie. V této souvislosti se zamýšlel i nad současnými svátků. Ty označil spíše jako karikaturu tradičních. Slavnosti, svátek, vytržení, překročení úřednosti patří k lidskému životu. Slavení je ohromně důležitá dimenze dnešního světa. Myslím si, že droga pro mnoho lidí znamená právě jakési vytržení z úřednosti, jakýsi sváteční čas. Bohužel, prostor věnovaný svátkům je stále menší, uvedl prof. Halík. Dnešní národní a státní slavnosti už tolik člověka neangažují, nedotýkají se hloubky lidského nitra. Svátky jako vánoce a velikonoce či pohanské svátky jara a zimy rozeznávaly v každém člověku vždy jakousi existenciální strunu. Všímněte si současnosti. Když se dnes řekne, jdeme slavit, všeobecně se chápe, jdeme se opít. Jak ale najít jiný způsob slavení?, dodal.

Společnost bezesporu potřebuje určité zrcadlo, které není jen zrcadlem mechanickým, ale jakousi provokující interpretací, která vy- zdvihuje určité momenty, vede k zamyšlení. S kritickou reflexí se setkáváme jen velmi málo. Protože dnešní společnost je obrazová, domnívám se, že právě fotografie má co říci, uvedl katolický duchovní.

Jindřich Šreit pracoval na cyklu, který je diagnózou i interpretací zároveň, téměř dva roky. Sbirka vznikala původně v Podlesí na Bruntálsku, kde autor strávil několik dní. Ti lidé mne zaujali inteligencí i vážným přístupem k životu. Mnozí pocházejí z vysoce postavených rodin a mnozí do této „pozice“ sklouzli právě díky rodině. Později jsem navštěvoval i další ústavy v Olomouci, Brně, Praze, stále jsem hledal klíč k tomu, jak se tématu zhostit. Myslím, že hlavním cílem umění je totiž nastavit zrcadlo a klást otázky, řekl olomoucký fotograf ke své fotografické výpovědi, jejímž sídlem bude moravské město Šternberk do 18. září.

M. Poláková

Na snímku T. Jemelky prof. T. Halík a J. Šreit

Události

Setkání romanistů

Již po deváté uspořádala ve dnech 10. – 11. 9. Katedra romanistiky FF UP *Setkání romanistů*, kterého se zúčastnili romanisté z českých vysokých škol (z Prahy, Brna, Českých Budějovic, Hradce Králové, Olomouce), ze Slovenska a z Polska. Jak uvedl prof. PhDr. J. Černý, CSc., vedoucí Katedry romanistiky FF UP, při koncipování obsahu rokování se na setkáních osvědčil princip improvizace, resp. úvodní debata nad konkrétními problémy jednotlivých pracovišť, ze kterých pak lze odvinout ústřední téma diskuse. Letos – na návrh brněnské filozofické fakulty – diskutovali romanisté o možnostech výměny pedagogů v rámci České republiky, příp. i mezi českou a polskou stranou, a o konkrétních nabídkách jednotlivých kateder. Podle slov prof. Černého by romanisté chtěli již příštím rokem připravit výměnné návštěvy formou jednorožových přednášek, v budoucnu by pak mohlo jít o týdenní, případně semestrální pobyty.

-mav-

Foto T. Jemelka.

Učme děti myslet kriticky

Zatímco v tisku bují diskuse o mediální výchově, výchově k demokracii či výchově pro informační společnost, Univerzita Palackého se může pochlubit konkrétním projektem přináším na tyto otázky jasnou a promyšlenou odpověď. Pracovníci Pedagogické fakulty UP se totiž zapojili do mezinárodního projektu *Čtením a psaním ke kritickému myšlení*, který zajišťují některé významné americké instituce (International Reading Association, University of Northern Iowa a Open Society Institute).

Ve spolupráci s nadací Open Society Fund a Vzdělávací nadací Jana Husa byl v Olomouci připraven projekt, jehož osou je kurz *Učíme děti kriticky myslet*, přístupný učitelům všech předmětů a všech stupňů škol, včetně vysokých. V tomto kurzu si učitelé prohloubí svou dovednost učit své žáky a studenty ve svých oborech nejen faktům, ale především schopnosti vybírat, kriticky vážit a zpracovávat obrovské množství informací, jež se na ně valí ze všech stran a především z médií.

Záměrem celého širšího projektu je vybudovat komunitu učitelů vzájemně si pomáhajících a vzájemně se podporujících, kteří se shodnou na jednom: vzdělaný člověk není ten, který zná nejvíc faktů, ale ten, který má ke světu svůj jasný, promyšlený a odůvodněný postoj.

Program kurzu, do něhož je možno přihlásit se během září, a další informace poskytnete Středisko celoživotního vzdělávání učitelů na Pedagogické fakultě UP, nebo autor tohoto článku.

P. Novotný, Katedra pedagogiky PdF UP

Ještě jednou k Letní škole rozvojové pomoci a spolupráce

Zhruba 180 zájemců z celé ČR se v posledním srpnovém týdnu sešlo v prostorách auly FF UP. Diskutovali s představiteli vládních i nevládních organizací zabývajících se rozvojovou a humanitární pomocí, např. z Ministerstva zahraničních věcí ČR, Bohemia Corps, Nadace při České televizi Člověk v tísni, Nadace Volonté, Českého náborového střediska technické pomoci OSN a dalšími. Jak uvedl RNDr. P. Nováček, CSc., z Centra interdisciplinárních studií UP, které letní školu spolupřátalo, byl experimentální ročník původně míněn poněkud komorněji. Organizátoři počítali s asi pětadvaceti účastníky. Jelikož o danou tematiku projevilo zájem nečekaně mnoho mladých lidí a organizátoři nechtěli tyto zájemce odradit, komorní plán byl změněn.

K vývoji a současné situaci

Hojnou účastí byl překvapen i první přednášející RNDr. Jan Kára, ředitel odboru OSN Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Sdělil, že ČR vyčleňuje ročně ze státního rozpočtu na rozvojovou a humanitární pomoc něco přes 300 milionů korun, což je asi 0,02% hrubého domácího produktu. Nejméně státy jakými jsou např. Holandsko, Dánsko, Norsko či Švédsko věnují na rozvojovou pomoc kolem 1% z HDP. V našich podmínkách by zmíněné procento odpovídalo přibližně 12 miliardám korun ročně.

Ředitel odboru OSN MZV dále uvedl, že Československo bylo v éře socialismu dárcovskou zemí, a to celkem srovnatelnou s tehdy nejméně rozvojenými oblastmi. K zlomu došlo počátkem 90. let, kdy až na malé výjimky byly ukončeny všechny rozvojové programy. V této souvislosti se o době, v níž se „utahovaly opasky“, mluví jako o období s tzv. únavou z rozvoje. Mnozí se zamýšleli nad tím, zda rozvojová pomoc jako taková plní svůj účel.

Teprve v r. 1995 přijala vláda novou koncepci zahraniční pomoci ČR. Podle ní by se měla ČR do r. 2000 dostat ke spodnímu okraji dárcovských zemích OCED. I přesto, že jsme v nedávném období již mohli zaznamenat jakousi revoluci v pomoci třetímu světu, zmíněná problematika stále není tématem veřejných diskusí, minimálně se o ní hovoří v masmédiích. V souvislosti s naším vstupem do OCED (1996) a budoucím vstupem do EU není možné tento problém obcházet. I naše země totiž nese či ponese spoušťovou odpovědnost za problémy globálního rozvoje, sdělil RNDr. J. Kára. Rozvojová pomoc by měla kultivovat prvky občanské společnosti a demokracie, vytvářet prostor a možnosti pro předávání vědomostí. Důraz je kladen mj. na udržitelný rozvoj, šetrné zacházení s životním prostředím.

V letošním roce bylo ze státního rozpočtu na rozvojovou pomoc vyčleněno 326 milionů korun. Zkušenosti posledních let ovšem nabádají k otázce, zdali uvedená částka bude patřičně proinvestována.

V globálním kontextu se ČR stále hledá. Na jedné straně figuruje v seznamu tzv. potřebných (seznam čítá na 165 zemí), na straně druhé začíná rozvojovou pomoc poskytovat a tím se pomalu začíná řadit k jedenadvaceti tzv. donátorských zemí.

Přednáškový maratón

I přes nepříliš kladné hodnocení politického přístupu k problematice rozvojové pomoci existují sdružení a nadace, které již disponují kon-

krétními zkušenostmi. Posluchačům *Letní školy rozvojové pomoci a spolupráce* přednášeli např. ředitel Nadace při České televizi Člověk v tísni Tomáš Pojar s kolegou, Sarajevanem Igorem Blaževičem. Nadace při ČT Člověk v tísni, dřívě Nadace Lidových novin, je jednou z největších organizací ve střední Evropě a za šest let svého působení shromáždila z různých zdrojů asi 250 milionů korun. Do konce minulého roku pracovala ve více než deseti zemích světa. Základní její činností je pomoc z ČR do zahraničí. Podobná Nadaci při ČT Člověk v tísni je organizace Bohemia Corps, a to přinejmenším v jednom bodě – obě jsou organizacemi nevládními. Účastníkem letní školy přednášela ředitelka organizace, podporující dobrovolníky, PhDr. Horáková. Bohemia Corps plynule navazuje na americké Peace Corps, které v létě 1997 z ČR odešly. V rámci pilotního projektu, na kterém se Bohemia Corps spolupodílí, odjedou koncem října čtyři dobrovolníci do Papua Nové Guinea, kde budou pracovat na středních školách jako učitelé angličtiny.

Národním kontaktním místem rozvojové pomoci v ČR je nevládní organizace Nadace Volonté fungující od roku 1994. Ředitelka této nadace ing. Ladislava Šplichalová označila oblast zaměřenou na vysílání dobrovolníků do zahraničí jako obrovskou perspektivu pro mladé lidi. Své zkušenosti a zkušenosti Českého náborového střediska technické pomoci OSN přiblížil ing. Julius Jesztrebi, ředitel Nadace Comenius, který pobýval v rozvojových zemích téměř čtvrtstoletí. Velký úspěch také zaznamenala přednáška doc. L. Kropáčka (FF KU Praha), který se věnoval historii islámu a islámskému fundamentalismu, či přednáška PhDr. L. Kysučana (FF UP), který nastínil rozdíly mezi tzv. severem (vyspělými zeměmi) a jihem (rozvojovými zeměmi).

Jeden z šesti dní byl věnován zdravotnictví. Prof. V. Janout (LF UP) posluchačům přiblížil projekt likvidace varioly (pravých neštovic) v Africe, kterého se úspěšně účastnil. (Celosvětově byla variola prohlášena za vymýcenou v r. 1979.) O zkušenostech z Bosny a Hercegoviny pak referoval MUDr. P. Maňák (LF UP). Sdělil, že důvod, proč se do válkou postižené oblasti vydal, byl především pocit potřebnosti.

Před samotným ukončením prvního ročníku *Letní školy rozvojové pomoci a spolupráce* přednášel známý cestovatel a novinář Bohuslav Šnajder, který s pouhými padesáti dolary objel celý svět. Cestovatel, jenž se při svých poutích dostal čtyřikrát do vězení a jedenkrát dokonce před popravčí četu, posluchačům představil Afriku, v níž pobýval zhruba rok a kterou označil za kontinent katastrof. Na druhé straně představil africký život jako intenzivnější a radostnější.

Závěrečné hodnocení a plány

Jak vyplynulo z anket, kterou vyplnili posluchači „letního studování“ v průběhu týdne, mozaika účastníků letní školy byla tvořena většinou lidmi ve věku 20–25 let, převážně vysokoškoláky, z velké části ženami. Na závěr sdělil dr. P. Nováček některé plány: *Díky vašemu zájmu se s velkou pravděpodobností uskuteční i další ročník této školy. Chtěli bychom ale, aby vznikly menší skupiny, zhruba pětadvaceti zájemců, které by se věnovaly již konkrétním tématům.*

M. Poláková

Z vědeckých pracovišť UP

Projekty v dermatologii

Přednosta Kliniky chorob kožních a pohlavních LF UP a FN doc. MUDr. Milan Buček, CSc., informuje o současném stavu výzkumu na pracovišti.

Na čem právě pracujeme?

Aktuálně probíhají závěrečné práce na několika projektech. Z nich nejvýznamnější má název „Současný výskyt profesionálních dermatóz a sledování jeho vývoje v podmínkách transformace ekonomiky“ (prim. MUDr. J. Dobešová, doc. MUDr. M. Buček, CSc.). Na klinice jsme zavedli novou metodu vyšetřování kontaktních alergenů a používáme ji především u pacientů s podezřením na kontaktní profesionální ekzém. Bylo to umožněno spoluprací s International Contact Dermatitis Research Group (americká koordinační skupina odborníků, sídlící v Ženevě).

Další aktivitou kliniky je právě ukončená druhá část studie „Clinical Efficacy and Safety of Oral Treatment with Brivudin in Comparison with Acyclovir in Immunocompetent Patients with Herpes Zoster“. Tato studie probíhá v 15 evropských zemích a participuje na ní 231 klinických center, mezi nimi i naše klinické pracoviště (MUDr. R. Kučerová, doc. MUDr. M. Buček, CSc., doc.

MUDr. M. Viktorinová, CSc.).

Podílíme se také na řešení grantových projektů s mimoklinickými pracovišti Lékařské fakulty UP na projektu „KANVAKOL – vakcína k léčbě vlekých kvasinkových zánětů pochvy“, řízeném odb. asistentkou MUDr. D. Koukalovou, CSc., z Ústavu lékařské mikrobiologie. V rámci tohoto projektu provádíme na naší klinice kožní testy s kvasinkovými alergeny v souboru žen s kvasinkovými záněty pochvy a u skupiny kontrolní.

Doc. MUDr. D. Ditrichová, CSc., spolupracuje na projektu IGA MZD ČR „Fototoxické účinky xenobiotik – testovací soubor in vitro“, vedeném v Národní referenční laboratoři pro kosmetologii SZÚ v Praze. S Ústavem lékařské biofyziky LF UP spolupracuje na studiu účinků fotoaktivních látek s perspektivou jejich využití ve fotodynamické léčbě hyperproliferativních procesů a nádorů kůže.

Jaké máme výsledky?

Pracujeme na závěrečné zprávě zmíněného projektu IGA MZD o profesionálních dermatózách a výsledky jsme prezentovali na Kongresu dermatologické společnosti ČLS J. E. Purkyně 27. – 29. 5. 1998 v Praze. Za hlavní výsledek pokládáme zjištění nárůstu kontaktních profesionálních ekzémů po

pryskyřicích v důsledku opominutí hygienických a bezpečnostních předpisů v soukromopodnikatelské sféře.

Rovněž výsledky práce na projektu „KANVAKOL“ v současnosti shrnujeme do závěrečné zprávy a připravujeme je k publikaci. Z dosažených výsledků je asi nejvýznamnější zjištění sifgnifikantních rozdílů v kožních testech mezi zdravými a nemocnými. Spolu s výsledky imunologických vyšetření se dá usuzovat na odchylky v imunitní odpovědi organismu nemocných žen s chronickými kvasinkovými záněty pochvy.

Kolektiv olomouckých a pražských autorů (Kolářová, H., Jírová, D., Kubínek, R., Ditrichová, D.) vystoupil s prvními výsledky spolupráce na tématu fototoxických účinků xenobiotik na mezinárodním odborném fóru v Itálii (3rd International symposium on irritant contact dermatitis joint meeting with 2nd European symposium of international society for bioengineering and skin, Rome, October 2–4, 1997). Největší odezvou vzbudily fototoxické a spektrální charakteristiky protoporphyrinu IX, který představuje novou generaci látek pro fotodynamickou terapii v dermatologii.

-mh-

Na aktuální téma

Vysokoškolský zákon a vnitřní předpisy UP

Dnem 1. ledna 1999 nabývá účinnosti (s výjimkou několika paragrafů) zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen „zákon“). Zákon implikuje povinnou tvorbu tzv. vnitřních předpisů vysoké školy, z nichž nejdůležitější jsou Statut UP, Volební a jednací řád Akademického senátu UP, Volební řád Vědecké rady, Studijní a zkušební řád, Vnitřní mzdový předpis a Řád výběrového řízení pro akademické pracovníky. Tyto vnitřní předpisy a některé další podléhají po schválení v Akademickém senátu UP registraci na MŠMT a musí být registrovány nejpozději do 1. července příštího roku. Na tyto vnitřní předpisy navazují vnitřní předpisy fakult a další vnitřní předpisy a normy UP.

Vzhledem k tomu, že se jedná o značně rozsáhlou tvorbu závažných norem pro řízení celé univerzity a jejich součástí, byla již počátkem druhého čtvrtletí stanovena metodika postupu a určeny pracovní týmy, které byly tvorbou těchto materiálů pověřeny. Řízením a koordinací prací byl rektorem pověřen prorektor pro organizaci a rozvoj. V rámci operativního postupu byl zřízen čtyřčlenný tzv. hlavní pracovní tým, kde jsou zastoupeni dva pracovníci útvaru organizace a rozvoje, právník UP a předseda legislativní komise AS UP. Úkolem tohoto týmu je příprava „prvopisu“ materiálů a koordinace prací na těch částech, které vzhledem k úzce specifickému zaměření připravují jiné skupiny zaměstnanců UP. Vedle tohoto týmu je tzv. rozšířený pracovní tým, kde jsou vedle výše jmenovaných zaměstnanců všichni prorektorů a prodáváků pro organizaci a rozvoj z jednotlivých fakult. Úkolem tohoto týmu je posoudit předložený materiál a po diskusi v rámci svých fakult a pracovišť řešit sporná místa a navrhnout úpravy. Vedle těchto týmů jsou průběžně předkládány takto zpracované předpisy rektorovi, kolegiu rektora a dalším zaměstnancům, kteří se vzhledem ke své odbornosti mohou k materiálům vyjádřit. Vazbu na Akademický senát UP zajišťuje předseda legislativní komise AS UP. Tak postupně vznikají jednotlivé verze, které jsou pořadově číslovány – 1. verzi vypracovává autor prvopisu, 2. verze vznikne po připomínkách hlavního pracovního týmu, 3. verze po

připomínkách rozšířeného pracovního týmu a 4. verze je po připomínkách rektora a kolegia rektora. Úpravy v rámci jednotlivých verzí jsou rozlišeny daty.

Jaký je současný stav rozpracovanosti základních materiálů?

Statut UP je rozpracován do úrovně 4. verze, Volební a jednací řád AS UP a Řád výběrového řízení pro akademické pracovníky UP je ve 2. verzi a Jednací řád vědecké rady je v 1. verzi. Kromě toho jsou v 1. verzi rozpracovány některé vnitřní předpisy navazující na Statut UP, které však nepodléhají registraci. Jsou to Vnitřní řád UP a Organizační řád UP. Pracuje se na prvopisech Studijního a zkušebního řádu UP, Stipendijního řádu UP, Disciplinárního řádu UP (tým prorektora pro studijní a pedagogické záležitosti) a Vnitřního mzdového předpisu (tým kvestora UP).

Koncem srpna jsme jednali na MŠMT, kde jsme si chtěli ověřit, zda náš postup, zejména u Statutu UP a Volebního a jednacího řádu Akademického senátu UP, je správný. Konzultace pro nás byly pozitivní v tom smyslu, že jsme mohli naše představy porovnat s předstávami orgánu, který bude tyto vnitřní předpisy registrovat. Zároveň jsme zjistili, že některé části statutu bude nutno ještě věcně i legislativně upravit, popřípadě počkat, až budou jednoznačně stanoveny dosud nejednotné výklady některých pasáží zákona. Na MŠMT jsme také zjistili, že jsme jedna z prvních vysokých škol, která konzultuje Statut UP v tak ucelené podobě. Připomínky z MŠMT budou zahrnuty do 5. verze Statutu UP, který bude v této formě znovu předložen v nejbližší době rozšířenému pracovnímu týmu a kolegiu rektora.

Výklad některých paragrafů a odstavců zákona se stále upřesňuje a ovlivňuje tak tvorbu všech základních vnitřních předpisů. Z těchto důvodů jsme stanovili další strategii postupu tak, že dokud nebudou stěžejní vnitřní předpisy dopracovány do téměř konečné podoby, nemá smysl dopracovávat navazující vnitřní předpisy, které nepodléhají registraci a nelze ani úspěchat práce na vzorovém statutu fakult, který musí Statut UP plně respektovat. O dalším postupu prací budeme prostřednictvím Žurnálu dále informovat.

Ing. A. Zatloukal

Vydavatelství UP

Několik zajímavých titulů

V průběhu července a srpna ve VUP vyšlo několik zajímavých titulů:

Španělské umění od Altamíry po Piccassa je prvním celkovým přehledem dějin španělského umění, který je napsán v českém jazyce. Autor díla Pavel Stěpánek zachytil chronologický vývoj architektury, sochařství a malířství, se zvláštním důrazem na Zlatý věk. Dává přednost menším medailonům významných umělců před pouhým výčtem druhořadých výtvarných projevů.

Ohrožená planeta na prahu 21. století je druhým vydáním knihy s aktuálním tématem autorů Pavla Nováčka, Mikuláše Huby a Petera Mederlyho. Objevuje se zde zásadní problém, co bude s lidstvem v dalším tisíciletí, pokud si neuvědomí nutnost změny hodnotové orientace svého života. Tato problematika provázela jak Vydavatelství UP vydanou *Ekologii*, o níž jsme se již zmiňovali a o kterou je zájem v celé ČR, tak esej Lubora Kysučana – *Na zlomu času*. Není divu, že člověka napadly řada nezodpovězených otázek především na prahu dalšího tisíciletí. Kniha je psána čtivě, má poutavý obsah doplněný mnoha grafy, tabulkami a v neposlední řadě zaujme i svým výtvarným provedením.

Studenti Přírodovědecké fakulty UP jistě uvítají další vydání *Mineralogie a petrografie Jiřího Zimáka*, první vydání skript *Základní praktikum z botanické mikrotechniky a rostlinné anatomie Jaroslava Jurčáka a Historické geologie Jiřího Kalvody a spoluautorů*.

Filozofická fakulta bude obohacena publikací Miroslava Pavlíka *Morfosyntax francouzské věty II. souvětí a Němcinou pro historiky Rudolfa Baumbacha*.

Studenty lékařské fakulty zcela jistě zaujme publikace *Výbrané kapitoly z pediatrie I a II* autora Vladimíra Míhala a kolektivu autorů. Pro tuto fakultu připravujeme k tisku i skripta Zdenky Bezroukové a spoluautorů *Propedeutika endodoncie a Základní pracovní postupy v konzervační stomatologii*.

Na závěr bych chtěla upozornit na velice zajímavou publikaci *Dějiny české zoologie* autorů Evžena Opatrného a Františka Petrušky. Její vysoká úroveň by mohla být příslibem překročení hranic naší univerzity.

B. Hauptová

Zeptali jsme se za vás...

Co čeká Univerzitu Palackého v oblasti public relations?

EUPRIO (The European Universities and Information Officers Association) je sdružením více než dvou set profesionálů z vysokých škol Evropské unie v oblasti PR a informačních služeb v nejširším smyslu. Vzájemná výměna zkušeností mezi členy EUPRIO, která má pomoci k zlepšení informačních služeb na univerzitách, pokačovala již desátou výroční konferenci, která se letos v září konala v německém Heidelbergu. Univerzitu Palackého na ní zastupoval PhDr. Tomáš Hrbek, kancléř UP.

Rád bych tuto úvodní informaci doplnil. Někteří z předchozích výročních konferencí EUPRIO se již zúčastnil PhDr. Miroslav Veselovský, tehdy šéfredaktor vašeho listu. Protože spadáme do kategorie zvaných hostů z východní a střední Evropy, EUPRIO nám dosud poskytuje od svých sponzorů peníze na konferenční poplatek a ubytování. S ohledem na očekávaný vstup České republiky do EU byli však letos čeští účastníci (kromě mne se konference zúčastnila Mgr. Sárka Ševčíková z Ostravské univerzity) vyzváni k podpoře vytvoření české národní organizace EUPRIO, která by měla svého zástupce v mezinárodním výboru.

Doposud každá z těchto konferencí byla věnována konkrétnímu tématu či problému. Čemu se účastníci konferencí věnovali letos?

Oficiální téma bylo formulováno velmi obecně: Vytvoření sítě vztahů na univerzitách zítřka – inovace a výzvy v komunikaci evropských univerzit. Přesnější obrys získalo toto téma v jednotlivých pohledech na problematiku. Akademický přístup

z hlediska vedení univerzity prezentovaly příspěvky Klause Landfrieda, prezidenta Německé konference rektorů a Jürgen Siebkeho, rektora Univerzity v Heidelbergu, z pohledu politika se problematice veřejných vztahů věnovali např. Jimmy Jamar z Komise pro vědu, výzkum a rozvoj Evropské unie a Klaus von Trotha, ministr vědy, výzkumu a umění spolkové země Baden-Württemberg. Oživení vyvolal svým skeptickým pohledem na možnosti popularizace vědy v novinách John Izbicki z The Independent (Londýn), jehož provokativní torzení, že základním atributem seriózní vědy je nuda, vyvolala vzrušenou polemiku. Součástí programu byla výměna zkušeností o dílnách soustředěných k praktickým problémům organizace toků informací a jejich využití pro zkvalitnění sítě vnějších i vnitřních vztahů.

Jak byste zhodnotil samotný průběh a obsah konference?

Samozřejmě mě vedle obsahu konference zajímala i její organizace. Rád konstatuji, že úroveň našich špičkových konferencí, na nichž se Univerzita Palackého podílí, si s touto konferencí nezadá. Obsah konference, včetně čtrnácti souběžně probíhajících dílen, byl opravdu bohatý. Přátelská atmosféra společenské části konference poskytla prostor k individuální výměně zkušeností.

S jakými poznatky jste se vrátili?

Nejdůležitější bylo pro mne poznání, že na těch univerzitách, kde PR funguje, jsou jejich služby považovány jako nepostradatelné. Spíše než přejímat jednotlivosti je užitečné poučit se na strategii

plánování rozvoje komunikace a vzájemných vnitřních i vnějších vztahů při respektování místních podmínek.

A v čem spočívá taková strategie?

Východiskem by mělo být zmapování stavu naší komunikace a vztahů, na něž naváže popis problémů, vymezení adresátů poskytovaných služeb, stanovení cíle budování vztahů a formulace obsahu, který univerzita dovnitř i navenek sděluje. Z toho pak vyplyne charakter výstupu, který je třeba po ekonomickém vyhodnocení rentability uskutečnit. Zhodnocení výsledku je pak začátkem dalšího kola nekončícího procesu. Prudký rozvoj v této oblasti přinášející stále nové problémy činí z pracovníků angažovaných v komunikaci a PR „amatérské sdružení profesionálů“, jak je výstižně označila paní Ingeborg Christensenová, současná prezidentka EUPRIO.

Co znamenají obecná slova pro praxi na UP?

Radu funkcí PR Univerzita Palackého plní. Je třeba je zkoordinovat a na ně navázat. Čeká nás inventura a vytýčení postupných cílů. Věřím, že Žurnál UP bude u toho. Zároveň bychom rádi využili nabídky EUPRIO vyslat na jejich útraty paní Mariji Sadeniemiiovou z oddělení PR a tisku Univerzity v Helsinkách do České republiky, aby uvedla seminář pro pracovníky v oddělení pro informace a PR. Přislíbili jsme, že se pokusíme takový seminář na jaro v Olomouci připravit.

Za rozhovor poděkovala

M. Poláková

Diskuse, názory, ohlasy

K výstavě „Oznámení o Ikarově letu“

Výstava o výtvarném umění Olomoucka v 60. letech, nazvaná Oznámení o Ikarově letu a probíhající už od června v prostorách Muzea umění, se dočkala odborného kritického ohlasu až koncem srpna. Už to o čemsi svědčí. Je škoda, že se tak stalo v době, kdy končila její nejproblematičtější část, která měla být jakýmsi odrazovým můstkem pro hlavní – podle autorů nejcennější – část expozice.

I tak ale zůstalo víc než dost podkladů k diskusi nebo i polemice a bude záležet na jejich účastnících, jakým způsobem a z jakých pozic k ní přistoupí. Že to budou stanoviska velmi rozdílná, je nabitelné. Nejedná se totiž jen o obvyklý spor dvou po sobě následujících generací a dvou společensky i politicky značně odlišných epoch, ale i o střetnutí osobností, které celou naši poválečnou epochu prožily s její rozporností a krutostí na vlastní kůži – a ambiciózních mladých organizátorů výstavy, kteří už se v oně historii mohou orientovat jen zprostředkovaně, z pramenů „z druhé ruky“, z druhého břehu. Jakých pramenů využívali, to je zřejmé z katalogu. Byly to především katalogy tehdejších – jen kolektivních – výstav, samozřejmě většinou bez reprodukcí, skromná fotodokumentace, předmluvy a novinové i časopisecké články, z nichž ovšem dnešní pořadatel pečlivě vybrali jen to, co se jim hodilo. Pak tu bylo značné množství exponátů zakoupených bývalou oblastní galerií a je to, hlavně díky jejímu řediteli dr. Lakosilovi, kolekce až překvapivě bohatá a mnohotvárná. K tomu všemu přidáno několik svědecktví a osobních vzpomínek umělců a teoretiků,

ale i zde je jejich výběr podroben cílené, rafinované selekci, aby podpořil nebo aspoň nerušil už hotovou, předem stanovenou koncepci celého projektu.

Záměrně tedy nebyli osloveni ani navštíveni autoři už apriorně zavržení, lidé, kteří tehdy byli přímo „v tom“ a nemohli nebo nechťeli utéci do vnější ani vnitřní emigrace, a třeba ani neměli chuť zařadit se do proudu epigonů tehdejších módních trendů. Jistě, byli mezi nimi i umělci pochybných charakterů, kterým zachutnala moc a zneužívání bez skrupulí svého výsadního postavení v porotách a komisích, ale bylo tu i nemálo dobrých čestných výtvarníků, kteří v padesátých a šedesátých letech tvořili díla, „na hony vzdálená tomu, co katalog folklorně nazývá sorelou“ – jak píše prof. Chadraba v Hanáckém dni ze 4. 9. 1998. Šlo často o díla přinejmenším souměřitelná svou závažností, kvalitou a původností s tím, co výstava „Oznámení...“ uvádí jako vzory. Lze o tom podat i dost nepochybnitelných důkazů, ale nikdo se o ně nezajímal.

Čím tedy jiným než osobní zaujatostí, připaně snahou někomu se zalíbit, si máme vysvětlit zamlčení tolika kvalitních umělců (některé jsem už jmenoval ve svém článku v Hanáckém dni ze dne 2. 9. 98), ale i celých výtvarných disciplín – volné i užití grafiky a užitého umění vůbec, ilustrací, volné kresby, medailérské tvorby a vlastně většiny figurativních nebo obsahově závažných projevů, komentujících nebo dokonce kritizujících totalitní poměry? Proč nebyla vůbec vystavena ani zmíněna díla reagující na rok 1968 a 1969, za něž byli jejich autoři často tvrdě postiženi? Snad proto, že podle

současných teorií je tendenčnost nebo občanská angažovanost uměleckých děl už jen trapnou relikvií obrozenecké naivity?

Jak máme pochopit třeba zamlčení celých cyklů bohatě navštěvovaných přednášek o moderním umění, které ve Vlastivědném muzeu a v Divadle hudby pořádala tehdy obnovená mladá Katedra výtvarné výchovy na Pedagogické fakultě UP – a vůbec zamlčení všech závažných a často riskantních aktivit jejích učitelů na poli výtvarném i publikačním? Bylo pro ně málo místa? Proč tedy bylo tolik místa v expozici i v katalogu věnováno aktivitám, které neměly s výtvarným uměním nic společného? A přitom nikde ani zmínky třeba o Lidové škole umění, která tehdy ovlivňovala výtvarné čtení lidí často více, než bombastické kolektivní výstavy. Mají dnešní teoretici také tak povýšený přístup k výchově jako měli mnozí profesionálové za totality?

Otázek je mnoho a výstava i její katalog provokují stále nové. Ty věčné, na tělo, i ty obecné, teoretické, historické, morální. Kdo jiný by je měl zodpovídat než odborníci z Muzea umění a z příslušných pracovišť naší univerzity?

Prof. Z. Příkrýl

Ad „To všechno už tady učíme“

Bez hněvu a zaujatosti přenechávám naplnění ušlechtilých zájmů pana Tuckera i jeho ctihodného kmotra Božím mlýnům.

Prof. PhDr. RNDr. J. Štěpán, CSc.,
Katedra filosofie FF UP

Z archivu UP

Kauza zámku v Žádlovicích

Na počátku letošních prázdnin přinesl Žurnál UP krátkou zprávu o expertize vedoucího právního oddělení RUP JUDr. L. Antonů, která vyvrátila dohady publikované v regionálním tisku o údajném vlastnickém vztahu UP k zámku v Žádlovicích.

Jak to tedy se žádlovickým zámek bylo?

Žádlovický zámek, nacházející se nedaleko Loštic v dnešním okrese Šumperk, byl zkonfiskován po květnu 1945 na základě Benešových dekretů šlechtické rodině Dubských z Třebomyslic. Poté jej přidělili do správy Svazu české mládeže, který si s ním zřejmě nevěděl rady. K vlastnímu zámeckému komplexu totiž patřilo i více než 70 ha pozemků.

Návrh na získání těchto nemovitostí předložili tehdejšímu rektorovi UP J. L. Fischerovi členové představenstva AVVS v Olomouci Vladimír Mohapl, Stanislava Kavanová a Zdeněk Šprinc již 16. 3. 1946. Ve svém podání navrhovali vytvořit v Žádlovicích mezinárodní slovanickou prázdninovou univerzitu po vzoru univerzitních kurzů ve Francii a severovýchodních státech. J. L. Fischer tato myšlenka doslova nadchla. Po vyřízení nezbytných formalit vyexpedovala rektorátní kancelář 30. 8. 1946 a 14. 10. 1946 příslušné žádosti na Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo školství a osvěty.

Zdůvodnění zájmu UP o žádlovický zámek bylo pozoruhodné a zasluhuje si bližší objasnění. Vznikající univerzita se totiž odvolala na znění zákona o obnovení olomoucké univerzity, konkrétně na pasus požadující, aby byly odcizeny „nepřátelské akty rakouských vlád proti starobylé univerzitě olomoucké“. Tento pasus i univerzitní činovníci vyložili jako potvrzení právní kontinuity téměř tři sta let trvajících staré olomoucké univerzity (1573–1860) s univerzitou obnovenou roku 1946. Stará olomoucká univerzita byla financována výnosy z velkostatků Nový Jičín, Čejkovice, Kobyly, Rokytnice, Kokory, Luková, Buk a Vinary. Po postátnění univerzity v roce 1773 přešly tyto velkostatky do nadačních fondů, jejichž prostřednictvím dostávala univerzita finanční prostředky ke svému fungování. V roce 1946 se pokusila obnovená univerzita tyto velkostatky od Národního pozemkového fondu opět získat. Iniciátorem této poněkud naivní snahy byl děkan Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty a prorektor UP prof. ThDr. F. Cinek. I když se ukázala tato iniciativa jako bezpředmětná, posloužila k zdůvodnění žádosti olomoucké univerzity o žádlovický zámek.

Pro zdar celé akce uskutečnil J. L. Fischer několik intervencí, mimo jiné u generálního tajemníka Československé strany národně socialistické V. Krajiny. A tak 20. 3. 1947 ministerstvo zemědělství přidělilo zámek Žádlovice a příslušné pozemky UP do držby, správy a užívání. Problém nastal s umělecky hodnotným zámeckým mobiliářem – ten měla UP vyplatit. Fischera tento požadavek ministerstva zemědělství velmi rozzlobil. *...trvám na stanovisku, že je – ať nedím – nemravné, za „zabrané“ věci, nota bene státem zabrané, žádat od jiné státní organizace ještě snad peníze. Ať na to najdou jakoukoli formu, ale já nebudu platit nic. Prokazují velkou službu státu, že se o Žádlovice vůbec chci starat, a když jim to nestačí, nemám na Žádlovicích žádný zájem,* napsal rektor UP řediteli rektorátní kanceláře JUDr. J. Götzovi v dubnu 1947 ze svého pobytu v Paříži. Fischer díky korespondenci s předsedou místního národního výboru v Žádlovicích totiž dobře věděl, že zámecký mobiliář je rozkrádán, a to i vysokými úředníky Národního pozemkové-

ho fondu. Část žádlovického mobiliáře – gobelíny a koberce – byla také zapůjčena na vybavení letního sídla prezidenta republiky v zámku Náměšť nad Oslavou. Požadavek ministerstva o koupi mobiliáře však byl striktní a neměnný.

V červnu 1947 prodiskutovali akademičtí funkcionáři UP se zástupci Ministerstva školství a osvěty ideový záměr budování letní univerzity a tělovýchovného střediska a poté jej předali architektovi Lubomíru Šlapetovi k vypracování projektové dokumentace. Pro tzv. letní univerzitu měl být adaptován zámek, v přílehlé zahradě měl vzniknout sportovní areál s další ubytovací kapacitou, jídelnou, tělocvičnou, několika hřišti a pětadvacetimetrovým vyvýšeným plaveckým bazénem. A v tomto areálu se podle Fischerových slov měli *scházet profesori a studenti zejména slovanských národů, kde v příjemném spojení s rekreací uskutečňována by byla vědecká výměna názorů jednak mezi studenty a profesory, tvořícími zde studijní kroužky, jednak mezi představiteli různých vědních oborů, přičemž docházelo by mezi nimi k vzájemnému prohlubování názorového a osobního styku.*

Celkové adaptační a stavební náklady odhadli stavaři na 10 mil. Kč, samotné roční provozní výdaje celého komplexu byly odhadnuty na 0,5 mil. korun. Státní pokladna však byla beznadějně prázdná. J. L. Fischer se snažil o uskutečnění svého ambiciózního projektu i po únoru 1948. To se ovšem celý návrh stal nepřístupný i z ideologických hledisek – shora neorganizovaná, státem a komunistickými výbory nekontrolovaná *vědecká výměna názorů* a zejména *prohlubování názorového a osobního styku*, tedy nezbytné atributy univerzitního života, začaly zavánět buržoazním reakcionářstvím.

A tak víme pouze, že v prosinci 1948 vypořádala Univerzita Palackého v žádlovickém zámku odběr elektrického proudu a požádala Východomoravské elektrárny o převedení účtů za tento odběr na Národní pozemkový fond. Mimochodem – toto datum se v podstatě kryje s datem rezignace J. L. Fischera na veškeré funkce v Krajském akčním výboru NE, které přijal po únoru 1948 ve snaze zavřít své velké plány na budování olomoucké univerzity. Z dalších pramenů plyne, že zámek v Žádlovicích nato přešel do správy Krajského národního výboru v Olomouci a že zde bylo zřízeno zemědělské učiliště.

PhDr. P. Urbásek,
ředitel Archivu UP

... a tento týden...

21. – 25. ZÁŘÍ

Stará Lesná, Vysoké Tatry: XI. Slovensko-česko-polská optická konference. Pořádá Jednota slovenských matematiků a fyziků, Polská akademie věd, Jednota českých matematiků a fyziků, Národní komitét pro optiku, Společná laboratoř optiky FÚ AV ČR a UP.

23. ZÁŘÍ

Chrám P. M. Sněžné, 19.00 hod.: „Nultá“ studentská mše.

24. – 26. ZÁŘÍ

Přírodovědecká fakulta UP, Olomouc: Intermediary Symposium Forensic Toxicology – Intermediales Symposium Forensische Toxikologie. Pořádá Přírodovědecká fakulta UP za spoluúčasti Ústavu soudního lékařství a medicinského práva LF UP.

25. ZÁŘÍ

U-Klub, 19.30 hod.: Vivat Vita 1998 – společenský večer účastníků a pořadatelů. Učinkují: E. Henychová, T. Kočko, P. Foltán, od 22.00 hod. hraje Fleret s Jarmilou Šulákovou.

26. ZÁŘÍ

Sportovní hala FTK UP, 15.00 hod.: basketbal SK UP–BK NH Ostrava, ml. dorostenky DL.

27. ZÁŘÍ

Sportovní hala FTK UP, 8.30 hod.: basketbal SK UP–Frydek-Místek, ml. dorostenky DL.

Sportovní hala FTK UP, 11.00 hod.: házená SK UP–HC Zlín, dorostenky DL.

Sportovní hala FTK UP, 12.30 hod.: házená SK UP–DHZ Plzeň, ženy I. liga.

Sportovní hala SK UP, 14.00 hod.: házená SK UP–Otrokovice, ml. žáčky.

Sportovní hala SK UP, 15.00 hod.: házená SK UP–Sokol Prostějov, st. žáčky.

30. ZÁŘÍ

Chrám P. M. Sněžné, 19.00 hod.: Slavnostní zahájení akademického roku s otcem arcibiskupem Janem Graubnerem.

Pozvánka

Výtvarný obor DDM Olomouc uvádí večer dokumentárních filmů a retrospektivní výstavu fotografií z výtvarných projektů realizovaných v letech 1992–1997 autorů T. Jemelky a V. Janka.

Zahájení se uskuteční v Divadle hudby 23. 9. v 18.00 hod.

-map-

V rámci zajištění preventivních opatření a odstranění případných nedostatků při likvidaci krizových situací proběhl ve středu 9. 3. v prostorách kolejí B. Václavka cvičný požární poplach, který připravili pracovníci Referátu bezpečnosti práce a požární ochrany RUP ve spolupráci s hasičským záchranným sborem Olomouc. Jak uvedl R. Urban, odborný pracovník referátu, další obdobná akce je plánována na příští týden jako součást setkání odborných referentů požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na vysokých školách v ČR, které se uskuteční ve dnech 21. – 23. 9. 1998 v prostorách Právnícké fakulty UP.

-mao-, foto R. Urban